

Theoretical Reasons for Deterrence Failure (Case Study: Israel's 2025 Attack on Iran)

Elham Rasooli Saniabadi^{1*}, Saeed Attar²

¹ Corresponding author: Associate Professor, Faculty of Law, Political Science and history, Yazd University, Yazd, Iran. Email: Rasooli@yazd.ac.ir.

² Associate Professor, Political Science, Faculty of Law, Political Science & History, Yazd University, Yazd, Iran. Email: s.attar@yazd.ac.ir

Article Info

ABSTRACT

Article type:
Research Article

Article history:
Received:
10 November 2025
Revised version
received:
24 December 2025
Accepted:
13 April 2026
Available online:
22 June 2026

Keywords:
Deterrence failure,
Iran,
Israel,
power cycle,
prospect theory.

Objective:

Deterrence failure occurs when an attacker state launches a military strike against a defender state (thereby changing the status quo), or when the defender retreats from its demands (thus maintaining the status quo) as a result of threats from the attacker. Conversely, successful deterrence means that the attacking actor withdraws from its planned attack, leaving the status quo unchanged.

In this regard, the central question of this research is: What were the most important theoretical reasons and causes for the failure of deterrence in Iran-Israel relations, particularly regarding Israel's military attack on Iran in 2025? To answer this question, the theoretical explanations for deterrence failure are examined through multiple perspectives, including levels of analysis, the constituent elements of deterrence, perceptual and cognitive approaches, rational approaches, and semantic and discursive approaches.

Finally, based on the research findings, the Islamic Republic of Iran has three scenarios for responding to the situation of deterrence failure resulting from a military attack. These scenarios include: (1) withdrawing from international agreements and norms and becoming a nuclear weapons state (converting conventional deterrence into nuclear deterrence); (2) strengthening missile capabilities and increasing the credibility of its threats to deter future attacks; and (3) halting missile and nuclear activities as a factor that creates and intensifies the security dilemma.

*Cite this article: Rasooli Saniabadi, Elham; Attar, Saeed (2026) "Theoretical Reasons for Deterrence Failure (Case Study: Israel's 2025 Attack on Iran)", *Fasl'nāmeḥ-ye siyāsāt (Politics Quarterly)* 56, (2): 431-460,
DOI: <https://doi.org/10.22059/JPQ.2026.405320.1008471>

Introduction

Deterrence failure occurs when an attacker state launches a military strike against a defender state (thereby changing the status quo), or when the defender retreats from its demands (thus maintaining the status quo) as a result of threats from the attacker. Conversely, successful deterrence means that the attacking actor withdraws from its planned attack, leaving the status quo unchanged. In other words, the goal of deterrence is control—specifically, controlling the behavior of the opposing state—and the condition for its success is the avoidance of war.

In this regard, the central question of this research is: What were the most important theoretical reasons and causes for the failure of deterrence in Iran-Israel relations, particularly regarding Israel's military attack on Iran in 2025? To answer this question, the theoretical explanations for deterrence failure are examined through multiple lenses: levels of analysis, the constituent elements of deterrence, perceptual and cognitive approaches, rational approaches, and semantic and discursive approaches.

Methodology

Deterrence studies encompass several categories: theoretical studies, game theory analyses, statistical studies of various deterrence cases (including both failures and successes), and specific case studies of deterrence between two countries. This paper is a qualitative study that focuses on a single case study and applies theory to that specific case. In other words, as an explanatory study, it seeks to identify which theoretical causes (independent variables) explain Israel's attack on Iran (the dependent variable) based on theories of deterrence failure. Data collection relies on theoretical sources accessed virtually, and data analysis is conducted through the application of theory to the case.

Results and Discussion

The Iran-Israel conflict is often characterized as an asymmetric conflict, meaning that the two sides have employed conventional but uneven means throughout their confrontation. The deterrence in question is unilateral and immediate: we are faced with an attacking or challenging actor on one side and a defending actor seeking to maintain the status quo on the other. In Israel's war against Iran, the strategy of "limited military operations for limited goals" has been employed.

The research findings indicate that Israel's attack on Iran can be explained through various theoretical frameworks, including rational models of deterrence (classical, sequential, and perfect models), cognitive models (prospect theory and ontological security), and the "power cycle" model.

Within rational deterrence models, the conflict is viewed as a game between two rational actors with different stages. At each stage, each actor decides how to act in the next stage based on rational choice and the calculation of benefits and losses, taking into account the possibility of different scenarios at each stage of the game.

In contrast, the cognitive model of prospect theory focuses on the attacker's perceptions of the current situation and expected utility. Unlike rational theory,

---

prospect theory holds that actors tend to be risk-averse when choosing between greater gains, but risk-seeking when facing greater losses.

Conclusion

Based on the research findings, the Islamic Republic of Iran has four scenarios for responding to the situation of deterrence failure resulting from a military attack. These scenarios include:

1. Withdrawing from international agreements and norms and becoming a nuclear weapons state (converting conventional deterrence into nuclear deterrence)
2. Strengthening missile capabilities
3. Halting missile activities as a factor that creates and intensifies the insecurity dilemma
4. Increasing the credibility of its threats to deter future attacks

دلایل نظری شکست بازدارندگی،

مورد مطالعه: حمله ژوئن ۲۰۲۵ (۱۴۰۴) اسرائیل به ج.ا.ایران

الهام رسولی ثانی آبادی^۱ *، سعید عطار^۲ ID

^۱ نویسنده مسئول: دانشیار روابط بین‌الملل، دانشکده حقوق، علوم سیاسی و تاریخ دانشگاه یزد، یزد، ایران.

رایانامه: Rasooli@yazd.ac.ir

^۲ دانشیار روابط بین‌الملل، دانشکده حقوق، علوم سیاسی و تاریخ دانشگاه یزد، یزد، ایران. رایانامه: s.attar@yazd.ac.ir

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخ دریافت:

۱۴۰۴/۰۸/۱۹

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۴/۱۰/۰۳

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۵/۰۱/۲۴

تاریخ انتشار:

۱۴۰۵/۰۴/۰۱

کلیدواژه‌ها:

اسرائیل،
ایران،
شکست بازدارندگی،
چرخه قدرت،
نظریه چشم‌انداز.

شکست بازدارندگی به معنای حمله نظامی دولت مهاجم به دولت مدافع (تغییر وضع موجود) و یا عقب‌نشینی بازیگر مدافع از خواسته‌های خود (علی‌رغم تداوم وضع موجود) به دلیل تهدیدات بازیگر مهاجم است. در همین زمینه هدف اصلی این پژوهش پاسخ به این پرسش است که مهم‌ترین دلایل و علل نظری شکست بازدارندگی در روابط ج.ا.ایران و اسرائیل (حمله نظامی ۲۰۲۵ اسرائیل به ج.ا.ایران) چه بوده است؟ در پاسخ به این پرسش، چارچوب نظری پژوهش به دلایل نظری شکست بازدارندگی از منظر رهیافت‌های ادراکی/شناختی، رهیافت‌های عقلانی و رهیافت‌های معنایی و گفتمانی می‌پردازد. بر اساس مبانی نظری، یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که حمله اسرائیل به ایران بر اساس مدل‌های عقلانی بازدارندگی (مدل کلاسیک، متوالی و کامل)، مدل‌های شناختی (نظریه چشم‌انداز و حفظ امنیت هویتی) و همچنین مدل چرخش قدرت، می‌تواند دلایل نظری متفاوتی داشته باشد. در پایان با استفاده از یافته‌های تحقیق، نتایج پژوهش سه سناریو را برای دولت ج.ا.ایران در مواجهه با وضعیت شکست بازدارندگی و بازداشتن حملات بعدی از سوی اسرائیل مطرح می‌کند. این سناریوها عبارت‌اند از: سناریوی خروج از توافقات و قواعد بین‌المللی (ایجاد بازدارندگی هسته‌ای)، سناریوی افزایش اعتبار تهدیدات و تقویت بیش از پیش توانمندی‌های موشکی به‌صورت توأمان (تقویت قدرت بازدارندگی متعارف)، سناریوی اعتمادسازی (توقف فعالیت‌های موشکی و هسته‌ای به‌عنوان عامل ایجادکننده و تشدیدکننده معمای ناامنی).

* استناد: رسولی ثانی‌آبادی، الهام؛ عطار، سعید (۱۴۰۵). دلایل نظری شکست بازدارندگی، مورد مطالعه: حمله ژوئن ۲۰۲۵

(۱۴۰۴) اسرائیل به ج.ا.ایران، فصلنامه سیاست، ۵۶ (۲)، ۴۶۰-۴۳۱.
<http://doi.org/10.22059/JPQ.2026.405320.1008471>

۱. مقدمه

بازدارندگی به معنای تهدید صریح و یا ضمنی دولت مدافع^۱ در جهت تلاش برای متقاعد کردن دولت مهاجم بالقوه و یا چالشگر^۲ در راستای حفظ وضع موجود^۳ است که این تلاش می‌تواند از طریق تهدید انتقام‌جویانه در ایجاد خسارت غیرقابل پذیرش (بازدارندگی از طریق مجازات) یا از طریق متقاعد کردن دولت مهاجم به اینکه هزینه‌های جنگ بیش از دستاوردهای ناشی از آن است (بازدارندگی از طریق انکار)، صورت گیرد (Quackenbush, 2011: 742). بنابراین هدف بازدارندگی کنترل است، در بازدارندگی فرض بر آن است که دولت بازدارنده می‌تواند ترجیحات سیاسی دولت مهاجم را بدون توسل به زور تغییر دهد (Lebow, 2017). در همین زمینه اسنایدر بر این باور است که بازدارندگی مبتنی بر تهدید مجازات سخت مهاجم در یک درگیری بزرگ‌تر است (Snyder, 1961).

به لحاظ تاریخی توماس شلینگ^۴ به‌عنوان پدر نظریه بازدارندگی و کتاب‌های وی با عنوان استراتژی منازعه^۵ (۱۹۶۰) و تسلیحات و تأثیر آن^۶ (۱۹۶۶)، مهم‌ترین متون پایه و کلاسیک در مطالعات مربوط به بازدارندگی هستند. با بررسی آثار شلینگ و همچنین سایر ادبیات تولیدشده در زمینه بازدارندگی می‌توان بیان کرد که بازدارندگی را می‌توان از منظرهای گوناگونی از جمله یک نظریه، یک استراتژی، یک رویه اجتماعی، سیاسی و گفتمانی، یک رویه امنیتی در جهت کنترل و مدیریت منازعات و یا یک بازی در چارچوب نظریه بازی‌ها مبتنی بر بازیگر خردمند عقلانی بررسی کرد (Malksoo, 2021).

هدف اصلی این مقاله بررسی دلایل نظری «شکست بازدارندگی»^۷ با تمرکز بر مطالعه موردی حمله ژوئن ۲۰۲۵ (خردادماه ۱۴۰۴) اسرائیل به ایران است، در همین زمینه سؤال پژوهش آن است که مهم‌ترین دلایل و علل نظری شکست بازدارندگی در روابط ایران و اسرائیل که به حمله نظامی از سوی اسرائیل به ایران منجر شد، چیست؟

۱. روش تحقیق

مطالعات بازدارندگی شامل مطالعات نظری و همچنین مطالعات آماری از موارد مختلف شکست و یا موفقیت بازدارندگی است. این پژوهش، به لحاظ محتوایی در حوزه مطالعات نظری و به لحاظ

-
1. defensive state
  2. challenger
  3. Status que
  4. Thomas Schelling
  5. The Strategy of Conflict
  6. Arms and Influence
  7. Deterrence Failure

روشی مبتنی بر مطالعه موردی است. بنابراین، این پژوهش به‌عنوان یک پژوهش کیفی و تبیینی در پی پاسخ به این پرسش است که حمله اسرائیل به ایران به‌عنوان یک مورد مطالعاتی (متغیر وابسته) چگونه بر اساس نظریه‌های شکست بازدارندگی (چارچوب نظری) می‌تواند بررسی شود و چه علل نظری (متغیر مستقل) می‌تواند داشته باشد؟ جمع‌آوری داده‌ها نیز بر اساس استفاده از منابع نظری مجازی و استنادی است.

۲. پیشینه تحقیق

در بررسی ادبیات موجود بخشی از آثار با تمرکز بر موردهای خاص مطالعاتی، به بررسی شکست بازدارندگی در شرایط مختلف تاریخی و وقوع جنگ میان دولت‌های درگیر پرداخته‌اند، برای مثال مارر در مقاله‌ای با عنوان «چرا بازدارندگی در سال ۱۹۱۴ شکست خورد؟» به بررسی اقداماتی که انگلستان می‌توانست در بازه زمانی پیش از جنگ جهانی اول در مواجهه با آلمان در جهت بازداشتن وی انجام دهد، می‌پردازد (Maurer, 1995).

تامی در مقاله دیگری با عنوان «اختلاف دکترینی و شکست بازدارندگی در روابط چین و آمریکا» به بررسی سوء ادراکات و سوء تفاهمات این دو کشور از توانایی‌ها و دکترین‌های نظامی طرف مقابل به‌عنوان عامل اصلی شکست بازدارندگی در شبه‌جزیره کره میان چین و آمریکا در سال ۱۹۵۰ می‌پردازد (Twomey, 2010).

هات و راست در مقاله‌ای با عنوان «شکست بازدارندگی و تشدید بحران»، با بررسی ۵۸ نمونه مطالعاتی به این نتیجه می‌رسند که بازدارندگی گسترده زمانی موفق خواهد بود که توازن فوری و یا کوتاه‌مدت نیروها به نفع مدافع باشد، این در حالی است که توازن بلندمدت نیروها و موقعیت داشتن سلاح هسته‌ای بازیگر مدافع در موفقیت و یا شکست بازدارندگی تغییراتی ایجاد می‌کند. بنابراین این مقاله بر مفهوم بازدارندگی گسترده و عوامل موفقیت و شکست آن تأکید دارد (Huth & Russett, 1988: 29-45).

دسته دوم از ادبیات تولیدشده دیدگاه کلی‌تری به بازدارندگی و شکست آن دارند، برای مثال پاینه در کتابی با عنوان اشتباهات بازدارندگی جنگ سرد و جهت‌گیری مجدد به بررسی بازدارندگی هسته‌ای آمریکا در طول جنگ سرد پرداخته و به این نتیجه رسیده است که برای بازدارندگی موفق هسته‌ای آمریکا، باید سیستم‌های منطقه‌ای مثل ناتو بیشتر مورد توجه قرار گیرند (Payne, 2001).

پال نیز در کتاب خود با عنوان منازعات نامتقارن: شروع به جنگ توسط دولت‌های ضعیف، به بیان چرایی جنگ توسط دولت‌های ضعیف علیه دولت‌های قوی و شکست بازدارندگی می‌پردازد. از نظر وی چند عامل مهم در چرایی این شکست بازدارندگی دخیل‌اند، از جمله حمایت

یک متحد قدرتمند از دولت‌های ضعیف، داشتن قابلیت‌های تهاجمی کوتاه‌مدت توسط دولت ضعیف، ساختار داخلی قدرت و عامل فشار زمانی که تصمیم‌گیرندگان دولت ضعیف را به سمت تهاجم و شکست بازدارندگی وادار می‌کند (Paul, 1994).

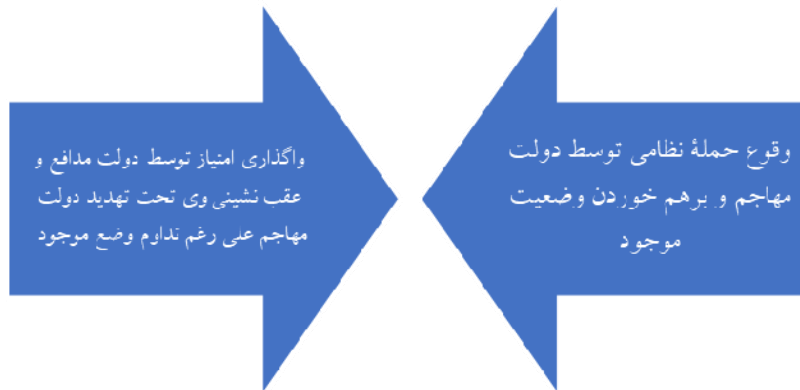
جرویس در مقاله‌ای با عنوان «بازدارندگی و ادراکات» بیان می‌کند که بازدارندگی بر پایه ادراکات است و ادراکات متفاوت بازیگران از واقعیت عینی واحد، بر بازدارندگی و میزان موفقیت و یا شکست آن تأثیر می‌گذارد. از نظر جرویس در ارزیابی بازدارندگی باید بازیگران به درک اقداماتشان از منظر دشمنانشان بپردازند، به عبارت دیگر باید اقداماتشان را از منظر مهاجمان و دشمنان خود درک کنند. بنابراین سوء ادراکات نقش بسیار مهمی در شکست بازدارندگی دارد. برای مثال سوء ادراکات درباره هزینه مجازات دولت مدافع توسط دولت مهاجم و یا هزینه توانایی‌های دولت مدافع توسط دولت مهاجم می‌تواند به شکست بازدارندگی بینجامد (Jervis, 1982).

در میان منابع فارسی، رسولی ثانی‌آبادی (۱۴۰۴) در مقاله‌ای با عنوان «گونه‌شناسی رفتار دولت‌های دارنده سلاح هسته‌ای در ارتباط با بازدارندگی» به بررسی تأثیرات ثبات‌ساز و یا غیرثبات‌ساز سلاح‌های هسته‌ای بر صلح و امنیت بین‌الملل از طریق گونه‌شناسی رفتار دولت‌های دارنده سلاح هسته‌ای و تمایل آنها به تهاجم و یا خویشتن‌داری می‌پردازد. وی سپس این مفروضه را بیان می‌کند که سلاح‌های هسته‌ای ذاتاً ابزار تجاوز و یا بازدارنده درگیری نیستند، بلکه معنایی که به این سلاح‌ها توسط رهبران داده می‌شود، مهم است (Rasooli Saniabadi, 2025).

۳. مبانی نظری: شکست بازدارندگی و دلایل آن

در این پژوهش در تعریف شکست بازدارندگی به تعریف هات و راست ارجاع می‌دهیم که دو نشانه را از نشانه‌های مهم شکست بازدارندگی بیان می‌کنند، نشانه اول: وقوع حمله نظامی توسط دولت مهاجم و یا چالشگر که موجب تغییر در وضع موجود می‌شود و نشانه دوم: عقب‌نشینی بازیگر مدافع از خواسته‌های خود علی‌رغم تداوم وضعیت موجود (عدم وقوع حمله نظامی) (Huth & Russet, 1990, 1988).

شکل ۱. نشانه‌های شکست بازدارندگی

منبع: یافته‌های پژوهش

۱.۳. شکست بازدارندگی از منظر سطوح تحلیل

از منظر سطح تحلیل سیستمی شکست بازدارندگی ناشی از نابرابری قدرت میان بازیگران نظام بین‌الملل است، چراکه بر اساس مفروضه توازن قدرت، توازن مانع از حمله یک کشور به کشور دیگر می‌شود (Hass, 1953: 448; Waltz, 1979). در مقابل در نظریه‌های تصمیم‌گیری بر ادراکات افراد تصمیم‌گیرنده و رهبران کشورهای درگیر در فرایند بازدارندگی و همچنین مدل‌های مفیدیت مورد انتظار توجه می‌شود. این نظریه‌ها که در چارچوب نظریه بازی‌های روابط بین‌الملل قرار می‌گیرند، مدل‌های مختلف بازدارندگی را طراحی و ترسیم می‌کنند (Zagare, 1987: 6). طبق این مدل‌ها که به آن مدل‌های «بازیگر خردمند عقلانی» نیز گفته می‌شود، بازدارندگی زمانی شکست می‌خورد که در نظر مهاجم، دستاوردهای مورد انتظار از حمله نظامی و برهم زدن وضع موجود در رسیدن به اهداف سیاسی از هزینه‌های قابل پیش‌بینی بیشتر باشد (Lebow & Stein, 1989: 208).

۲.۳. شکست بازدارندگی از منظر عناصر شکل‌دهنده به بازدارندگی موفق

به‌طور کل بازدارندگی موفق دارای سه عنصر اصلی «موقعیت تدافعی بازیگر بازدارنده»، «اعتبار تهدید دولت بازدارنده»^۱ (اعتبار به معنای داشتن ابزار لازم و اراده کافی و قاطع در استفاده از این ابزار است) و همچنین عنصر «ارتباط» که شامل انتقال توانایی و اراده دولت بازدارنده به دولت

---

1. Weak or Strong Defense Posture

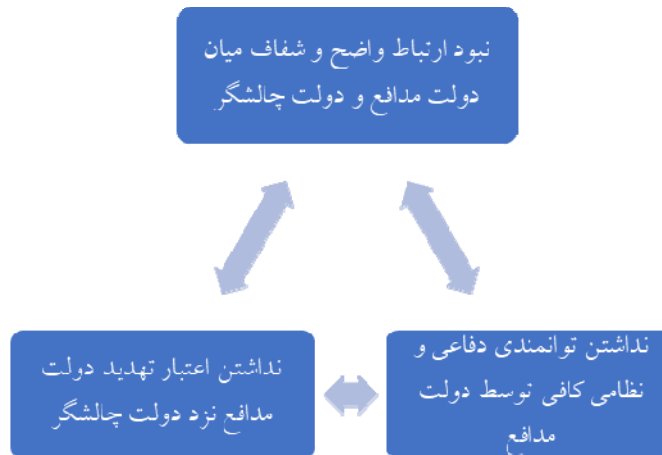
مهاجم در جهت انتقام از این دولت است، است. در همین زمینه شکست بازدارندگی می‌تواند حاصل فقدان هر سه این عناصر یا یکی از آنها باشد (Zagare & Kilgour, 2000).

در برخی مواقع با وجود توانمندی دولت بازدارنده، این دولت تهدیداتش از اعتبار کافی در نزد دولت مهاجم برخوردار نیست. در این مورد نیز بازدارندگی با شکست مواجه می‌شود، در اینجا مسئله اصلی این نیست که دولت مدافع واقعاً تا چه میزان دارای توانمندی یا اراده کافی برای تحقق تهدیداتش است، بلکه مسئله اصلی آن است که دولت مهاجم چه درکی از این دو مؤلفه دارد، به این معنا که آیا از نظر دولت مهاجم تهدیدات واقعاً عملی خواهند شد؟ (Paul, 2016: 2).

به همین دلیل است که اعتبار را عنصر جادویی بازدارندگی موفق نیز تعریف می‌کنند (Freedman, 2003: 15). به این مؤلفه «عزم راسخ» و «پذیرش ریسک»^۱ نیز گفته می‌شود، عزم راسخ نشان‌دهنده آمادگی قاطع بازیگر بازدارنده برای مواجهه با بدترین نتایج اقدام تلافی‌جویانه است (Powel, 2015: 592). پذیرش ریسک نیز به معنای آن است که در شرایط بازدارندگی رقابت بر سر توانمندی‌های نظامی به رقابت بر سر پذیرش ریسک، تغییر می‌کند (Kroenig, 2013). در همین زمینه از نظر شلینگ ضعف در بازدارندگی زمانی ایجاد می‌شود که دولت مهاجم معتقد باشد دولت مدافع اراده و توان کافی برای تحقق تهدیدهایش را ندارد (Schelling, 1980, 1966). بنابراین کلید موفقیت و یا شکست بازدارندگی در نزد مهاجم و ادراکات وی قرار دارد (Morgan, 2003: 15).

از سوی دیگر بازیگر مدافع باید به‌طور واضح رفتار غیرقابل قبول و همچنین تعهد به مجازات را تعریف کند (Haffa, 2018: 94-110) و با وضوح اعلام کند که به‌دنبال بازداشتن مهاجم از چه اقدامی است و در صورت اتفاق افتادن آن اقدام دقیقاً چه خواهد کرد؟ (George & Smoke, 1974: 561).

شکل ۲. شکست بازدارندگی بر اثر فقدان مؤلفه‌های شکل‌دهنده به بازدارندگی موفق

منبع: یافته‌های پژوهشگر

۳.۳. شکست بازدارندگی از منظر رهیافت‌های ادراکی و شناختی

از نظر جرویس بازدارندگی و شکست آن ناشی از سوء ادراکات در مورد چندین حوزه اساسی است، اولین حوزه مربوط به سوء ادراکات در مورد ارزش‌ها و ترس‌های طرفین بازدارندگی است.^۱ به این معنا که اگر بازیگر بازدارنده آگاه به ارزش‌های حیاتی دولت مهاجم و ترس‌های وی نباشد، تهدید به مجازات به شکست می‌انجامد و بازدارندگی عمل نمی‌کند. دومین حوزه مربوط به سوء ادراکات از اعتبار تهدید دولت بازدارنده توسط مهاجم^۲ است، در این حالت علی‌رغم توانایی کافی دولت مدافع، دولت مهاجم تهدیدات وی را معتبر نمی‌شمارد. سومین حوزه مربوط به سوء ادراکات از جایگزین‌های دولت مهاجم^۳ است، به این معنا که بازدارندگی زمانی موفق است که هزینه‌های مورد انتظار به چالش کشیدن وضع موجود بسیار بیشتر از پذیرش آن باشد، بنابراین اگر دولت مدافع نتواند به درستی ارزیابی مهاجم را از جایگزین‌های جنگ درک کند، بازدارندگی با شکست مواجه خواهد شد. چهارمین مؤلفه‌ای که جرویس مطرح می‌کند مربوط می‌شود به اعتمادبه‌نفس بیش‌ازحد دولت مهاجم و یا بیش‌ازحد ارزیابی کردن توانمندی‌های خود^۴ (Jervis, 1982). از سوی دیگر در شکست و یا موفقیت بازدارندگی، نیت و یا سطح انگیزه مهاجم^۵ بسیار مهم است، اگر رهبران دولت مهاجم بر این باور باشند که فقط تهاجم و برهم زدن وضع موجود

1. Misperception of values and fears
2. Misperception of credibility
3. Misperception of adversary's alternatives
4. Over confidence
5. Level of Aggressor Motivation

می‌تواند منافع آنها را حفظ کند، تقریباً باز داشتن این دولت محال است، بنابراین انگیزه چالشگر مهم‌ترین عامل در موفقیت و یا شکست بازدارندگی است (Morgan, 2003: 164). در نتیجه بازدارندگی چیزی بیش از تهدید دولت مهاجم بالقوه توسط دولت بازدارنده است، بازدارندگی شکل دادن به ادراکات دولت مهاجم به‌نحوی است که آن دولت جایگزین‌های حمله نظامی را جذاب‌تر و کم‌هزینه‌تر ببیند (Osinga, 2019).

موقعیت درونی و بیرونی بازیگر مهاجم نیز بسیار مهم است. برای کشوری با شرایط نابسامان اقتصادی و یا در شرایط مواجهه با خطر جدی سقوط سیاسی و همچنین فشارهای بیرونی، گزینه‌های پرخطری مثل جنگ برای رهایی از وضع موجود توجیه‌پذیر است. این وضعیت را می‌توان «نامیدی موقعیتی چالشگر»^۱ نامید. در چنین شرایطی این کشور هیچ ترسی از اقدامات تلافی‌جویانه دولت مقابل ندارد، چراکه دولت چالشگر به این باور رسیده است که هرگونه اقدام و یا تغییری نسبت به عدم اقدام و حفظ وضع موجود ارجحیت دارد (Payne, 2001: 46). در همین زمینه در برخی از نظریه‌های رهبری سیاسی از جمله نظریه‌های «ریسک‌پذیری رهبران سیاسی» و یا نظریه «مرد دیوانه»^۲ بر غیرعقلانی بودن برخی از رهبران سیاسی در اقدام به شروع جنگ و شکست بازدارندگی و اقدامات متهورانه و سرشار از ریسک اشاره می‌شود (Ellsberg, 1959).

۴.۳. شکست بازدارندگی از منظر رهیافت‌های خردگرا و عقلانی

از منظر رهیافت خردگرا، عقلانیت بر اساس ترجیحات بازیگران تعریف می‌شود و تفاوت در همین ترجیحات است که موجب تنوع در مدل‌های انتخاب (حفظ وضع موجود و یا برهم زدن آن) می‌شود. ترجیحات، رتبه‌بندی ذهنی بازیگران از نتایج تعاملات استراتژیک بوده و امری کاملاً متغیر است. این رتبه‌بندی ترجیحات بر اساس مفهوم مفیدیت در حفظ وضع موجود و یا برهم زدن آن است (Burton et al., 2017: 1-3). در این رهیافت بازیگر عقلانی به معنای بازیگری است که در مواجهه با دو گزینه دارای پیامد، گزینه‌ای را انتخاب می‌کند که دارای نتایج و یا پیامدهای مطلوب‌تر و مرجح‌تری نسبت به گزینه دیگر باشد (Lawson, 2013: 150).

این عقلانیت نوعی عقلانیت ابزاری است، به این معنا که هنگامی که بازیگر با دو گزینه مواجه است، گزینه‌ای را انتخاب می‌کند که نتیجه مطلوب‌تری داشته باشد، بنابراین آنچه برای یک بازیگر عقلانی است، بسته به ترجیحات اوست، طبق این برداشت برای پیش‌بینی رفتار بازیگران در موفقیت یا شکست بازدارندگی باید به ترجیحات آنها واقف بود (Morgan, 2003: 14).

1. Challengers Situational desperateness

2. Mad Man Theory

۵.۳. شکست بازدارندگی از منظر رهیافت‌های تفسیری و سازه‌انگاران

رهیافت‌های تفسیری و سازه‌انگاران در بررسی بازدارندگی و شکست آن بر مفهوم «زمینه بینادذهنی»^۱ تأکید می‌کنند، از نظر آنها بینادذهنیت مشترک میان بازیگران درگیر بازدارندگی و همچنین عوامل معنایی چون هویت و هنجارها نقش بسیار مهمی در موفقیت و یا شکست بازدارندگی دارد. در چارچوب این ادراکات بین‌ذهنی مشترک و دانش مشترک است که یک بازیگر تهدیدات خاصی را معتبر در نظر می‌گیرد و یا خود می‌تواند تهدید معتبر صادر کند. در همین زمینه فریدمن در کتاب خود با عنوان بازدارندگی به ارتباط میان هنجارها و بازدارندگی می‌پردازد و بیان می‌کند که هنجارها می‌توانند در افزایش موفقیت بازدارندگی موثر باشند، چراکه خود بازدارندگی اساساً یک هنجار است. در این تحقیقات بر این نکته تأکید می‌شود که چگونه هنجارها از جمله هنجار اجتناب از خشونت یا جنگ می‌تواند به‌عنوان بخشی از رویه‌های بازدارندگی در نظر گرفته شود (Freedman, 2004: 67).

در این تحقیقات همچنین به ارتباط میان بازدارندگی و هویت کنشگران پرداخته می‌شود، برای مثال هویت دولت‌های هسته‌ای و چگونگی درک آنها از دنیای پیرامون بسیار متفاوت از هویت دولت‌های غیرهسته‌ای است. از نظر این دسته از تحقیقات، بازدارندگی یک امر «یادگرفتنی» است که چگونگی فرایند جامعه‌پذیری دولت‌ها بر رویه‌های آن تأثیر می‌گذارد. برای مثال در فرایند یادگیری و جامعه‌پذیری اجتماعی است که دولت‌ها می‌آموزند از خشونت و جنگ و برهم زدن وضع موجود اجتناب کنند و این یادگیری بخشی از رویه‌های بازدارندگی می‌شود. یادگیری این نکته که صرف داشتن سلاح متعارف و یا هسته‌ای به‌طور خودکار و تعیین‌کننده‌ای موجب بازداشتن مهاجم بالقوه نمی‌شود و یا به‌طور خودکار سبب امنیت دولت مدافع نمی‌شود. در مقابل آنچه مهم است معنایی است که از طریق بازدارندگی و گفتمان مربوط به آن به این سلاح‌ها در فرایند یادگیری بازیگران درگیر داده می‌شود (Lopovici, 2010: 711). بنابراین یادگیری بازدارندگی موجب افزایش رویه‌های اجتناب از زور و خشونت می‌شود (Skyrms, 2000: 270).

بازدارندگی همچنین می‌تواند به‌عنوان یک گفتمان، متشکل از کنش‌های گفتاری دولت بازدارنده و دولت مهاجم در نظر گرفته شود، نگاه گفتمانی به بازدارندگی بر این نکته تأکید دارد که ارتباط میان بازیگر مهاجم و مدافع از طریق چه کنش‌های کلامی و گفتاری میسر می‌شود (تأکید بر زبانی که در این گفتمان به کار گرفته می‌شود و تأثیر آن بر مخاطب داخلی و خارجی). بنابراین از آنجا که هویت بازیگران وابسته به گفتمانی است که آن را به کار می‌گیرند، دولت‌ها از

طریق گفتمان بازدارندگی برداشت خود را از نقشی که برای خود و دیگری در نظام بین‌الملل قائل‌اند (نقش یک دولت مدافع و یا مهاجم) بیان می‌کنند (Lopovici, 2010: 708-710). از نظر لیبو بازدارندگی یک برساخته اجتماعی است، بنابراین بازدارندگی تا زمانی موفق است که در نظر رهبران و تصمیم‌گیرندگان دولت‌های درگیر لازم و ضروری در نظر گرفته شود، به این ترتیب موفقیت بازدارندگی بسته به میزان درک بازیگران از معنای بازدارندگی است (Lebow, 2005: 769).

شکل ۳. شکست بازدارندگی از منظر رهیافت‌های تفسیری و معناگرایانه

منبع: یافته‌های پژوهش

جدول ۱. وجوه افتراق و اشتراک میان رهیافت‌های عقلانی و معناگرایانه نسبت به بازدارندگی و شکست آن

نظریه‌های بازدارندگی عقلانی	رهیافت‌های معناگرایانه به بازدارندگی
بازدارندگی یک استراتژی و ابزار مدیریت معماهای ناامنی است که توسط بازیگران عقلانی و دارای هویت ثابت که به دنبال منافع و سود و زیان خود هستند، دنبال می‌شود.	بازدارندگی یک رویه اجتماعی اودارای جنبه‌های گفتمانی و نمادین است و به نوعی بازنمایی هویت بازیگر دولت بازدارنده است.
در این رهیافت به اعتبار به‌عنوان یک موضوع عینی نگاه می‌شود.	در این رهیافت اعتبار به‌صورت اجتماعی و در جریان تعاملات میان بازیگران ساخته می‌شود. در این میان اعمال گذشته دولت بازدارنده و همچنین دولت مهاجم و

شهرت و آوازه آنها در استفاده از زور، اعتبار را می‌سازد.	منطق عمل بازاریابی فردگرا و مبتنی بر محاسبه استراتژیک در مورد سود و زیان‌های احتمالی در حفظ و یا شکست بازاریابی است (من فکر می‌کنم، بنابراین بازاریابی می‌کنم). ^۱
منطق بازاریابی مبتنی بر رویه‌های اجتماعی و هویت بازیگران است. تأکید بر چگونگی اجرای بازاریابی که این امر خود وابسته به هویت بازیگران است به عبارت دیگر هویت دولت بازاریاب از طریق چگونگی اجرای بازاریابی محقق می‌شود (من هستم، بنابراین بازاریابی می‌کنم). ^۲	تأکید بر عقلانیت ابزاری
تأکید بر عقلانیت هویت‌محور، عقلانیتی که مقید به هویت کنشگر است. ^۳	

Source: Malksoo, 2021

۴. یافته‌های پژوهش

۱.۴. شکست بازاریابی در روابط ایران و اسرائیل بر اساس مدل کلاسیک بازاریابی

در این مدل بازاریابی به‌مثابه بازی با دو بازیگر «الف» و «ب» است که هر کدام از این بازیگران دارای دو انتخاب همکاری^۴ و یا عدم همکاری (سر باز زدن)^۵ هستند. در مطالعه موردی پژوهش حاضر، می‌توان مدل مذکور را در روابط ایران و اسرائیل بر اساس شکل زیر تبیین کرد.

جدول ۲. شکست بازاریابی در روابط ایران و اسرائیل بر اساس مدل کلاسیک بازاریابی

نتیجه بازی	بازیگر ب (اسرائیل)	بازیگر الف (ایران)	
برد هر دو و ادامه وضع موجود	همکاری	همکاری	سناریوی اول
منتفع شدن بازیگر ب	عدم همکاری	همکاری	سناریوی دوم
منتفع شدن بازیگر الف	همکاری	عدم همکاری	سناریوی سوم
ایجاد منازعه و شکست بازاریابی	عدم همکاری	عدم همکاری	سناریوی چهارم

منبع: تحلیل پژوهش

در سناریوی اول اگر هر دو بازیگر گزینه همکاری با یکدیگر را انتخاب کنند، وضعیت حفظ وضع موجود ادامه پیدا می‌کند و بازاریابی با موفقیت همراه است، در سناریوی دوم و سوم یکی از بازیگران گزینه همکاری و دیگری گزینه عدم همکاری را دنبال می‌کند، در این سناریو احتمال

1. I think, therefore I deter
2. I am, therefore I deter
3. Identity bound rationality
4. Cooperate
5. Defect

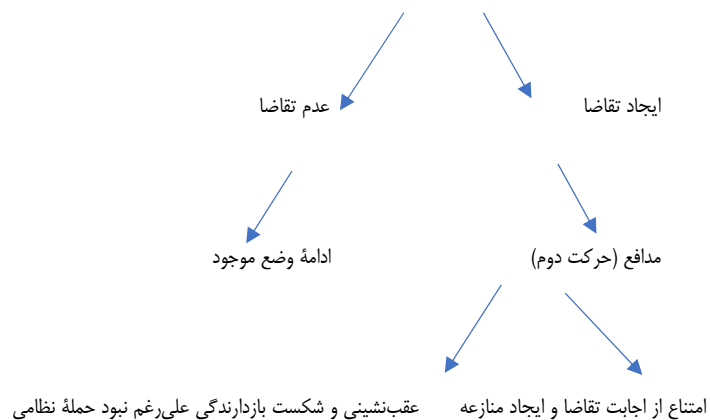
شکست بازدارندگی وجود دارد، در سناریوی چهارم هر دو بازیگر گزینه عدم همکاری با یکدیگر را انتخاب می‌کنند، در این سناریو بازدارندگی با شکست مواجه می‌شود و جنگ اتفاق می‌افتد (Sorenson, 2017: 199).

در مورد شکست بازدارندگی در روابط ایران و اسرائیل می‌توان سناریوی چهارم را متناظر با صدق دانست، چراکه هر دو بازیگر گزینه عدم همکاری با یکدیگر را انتخاب می‌کنند، بنابراین بازدارندگی با شکست مواجه می‌شود.

۲.۴. شکست بازدارندگی در روابط ایران و اسرائیل بر اساس مدل بازدارندگی متوالی^۱

در این مدل بر خلاف مدل اول برای هر یک از بازیگران نقشی تعریف می‌شود، نقش «چالشگر» و نقش «مدافع». در این مدل برای بازیگر مدافع بهترین نتیجه حفظ وضع موجود است، در حالی که برای چالشگر بهترین نتیجه سازش و عقب‌نشینی^۲ بازیگر مدافع است. در این مدل ما با یک توالی حرکتی میان بازیگر چالشگر و بازیگر مدافع مواجهیم. اولین حرکت از بازیگر مهاجم است. در همین زمینه ایدئال‌ترین سناریو برای بازیگر چالشگر ایجاد تقاضا و چالش و پذیرش و سازش از سوی مدافع است که البته در این حالت بازدارندگی علی‌رغم وجود حمله نظامی، باز هم موفق نیست (Zagare & Kilgour, 2000: 50).

شکل ۴. شکست بازدارندگی در روابط ایران و اسرائیل بر اساس مدل بازدارندگی متوالی
(چالش گر، اسرائیل (حرکت اول)

1. Sequential deterrence
2. back down

در این مدل، شکست بازدارندگی به معنای حل نشدن بحران میان بازیگر مهاجم و مدافع و تبدیل بحران به جنگ تمام‌عیار است (Russet, 1963). در مورد مطالعاتی این پژوهش تقاضاهای اسرائیل از ایران در چهار حوزه مشخص از سوی رهبران این کشور در جهت حفظ امنیت وجودی^۱ این بازیگر اعلام می‌شود: برچیدن کامل برنامه هسته‌ای ایران از جمله غنی‌سازی اورانیوم به‌عنوان پیش‌شرط ساخت بمب اتمی، برچیدن سلاح‌های موشکی ایران از جمله موشک‌های با کاربرد دوگانه (تضعیف قابلیت‌های دفاعی)، قطع کامل جنگ‌های نیابتی و حمایت نکردن از نیروهای نیابتی توسط ایران و در نهایت عدم امکان بازسازی هریک از این مؤلفه‌ها جهت تضمین حفظ امنیت وجودی اسرائیل. در حرکت دوم دولت مدافع یعنی ایران با انتخاب گزینه عدم همکاری و اجابت نکردن خواسته‌های اسرائیل، باعث حرکت سوم (حمله نظامی) از سوی این بازیگر شده و بازدارندگی با شکست مواجه می‌شود.

۴.۳. شکست بازدارندگی در روابط ایران و اسرائیل بر اساس مدل بازدارندگی کامل^۲

در مدل «بازدارندگی کامل» یا «بازدارندگی دوجانبه» اینکه هریک از بازیگران کدام گزینه را انتخاب کنند، به نوع سخت (انعطاف‌ناپذیر) و یا نرم (انعطاف‌پذیر) آنها و همچنین پیامد هر انتخاب بر اساس محاسبه سود و زیان بستگی دارد. برای مثال در نظر بازیگر مدافع، سودمندی سازش و تن دادن به تقاضای مهاجم به اندازه امتیازی بستگی دارد که از وی خواسته شده است. سودمندی جنگ نیز بر اساس هزینه جنگ سنجیده می‌شود. برای بازیگر مهاجم نیز سودمندی حفظ وضع موجود و یا تغییر آن از طریق حمله نظامی بر اساس هزینه جنگ، احتمال پیروزی و یا احتمال دخالت متحدان دولت مدافع بررسی می‌شود (Quackenbush, 2006: 540).

جدول ۳. شکست بازدارندگی در روابط ایران و اسرائیل بر اساس مدل بازدارندگی کامل

نتیجه بازی	بازیگر ب (مدافع)	بازیگر الف (مهاجم)	سناریوی اول
همکاری و ادامه حفظ وضع موجود (موفقیت بازدارندگی)	بازیگری انعطاف‌پذیر و پذیرش همکاری	بازیگری انعطاف‌پذیر و پیشنهاد همکاری	سناریوی اول
عقب‌نشینی مهاجم و برد مدافع (موفقیت بازدارندگی)	بازیگری انعطاف‌ناپذیر و عدم همکاری	بازیگری انعطاف‌پذیر و پیشنهاد همکاری	سناریوی دوم
عقب‌نشینی مدافع، برد مهاجم (شکست بازدارندگی)	بازیگری انعطاف‌پذیر؛ همکاری و پذیرش تقاضا	بازیگری انعطاف‌ناپذیر؛ عدم همکاری، ایجاد تقاضا	سناریوی سوم
ایجاد منازعه و جنگ (شکست بازدارندگی)	بازیگری انعطاف‌ناپذیر؛ عدم همکاری	بازیگری انعطاف‌ناپذیر؛ عدم همکاری، ایجاد تقاضا	سناریوی چهارم

منبع: یافته‌های پژوهش

1. existential security
2. perfect deterrence

در واقع در این مدل انتخاب هریک از بازیگران بسته به ماهیت سخت بودن و یا نرم بودن آنهاست، اگر هر دو بازیگر بازیگرانی سخت و انعطاف‌ناپذیر باشند (ایران و اسرائیل)، گزینه انتخابی آنها منازعه و جنگ خواهد بود، اگر هر دوی بازیگران انعطاف‌پذیر و نرم باشند، گزینه انتخابی آنها همکاری و حفظ وضع موجود خواهد بود. بازیگر انعطاف‌ناپذیر بازیگری است که منازعه را به سازش ترجیح می‌دهد و دارای تهدیدات معتبر است، در مقابل بازیگر سازش‌پذیر و یا انعطاف‌پذیر بازیگری است که سازش و عقب‌نشینی را به جنگ و منازعه ترجیح می‌دهد. این بازیگر دارای تهدیدات معتبر نیست (Quackenbush, 2011: 64).

در نظریه بازدارندگی کامل بر این نکته تأکید می‌شود که تهدیدها زمانی قابل باور و دارای اعتبار می‌شوند که تحقق آنها عقلانی باشد (ارتباط دادن میان عقلانیت و اعتبار).^۱ بدین ترتیب اگر هر دو طرف دارای تهدیدات معتبر و قابل تحقق باشند، بازدارندگی کامل و دوجانبه اتفاق می‌افتد و حفظ وضع موجود به‌عنوان یک نتیجه عقلانی پدیدار می‌شود (Zagare & Kilgour, 2000).

۴.۴. شکست بازدارندگی در روابط ایران و اسرائیل بر اساس نظریه چشم‌انداز^۲

نظریه چشم‌انداز از منظر روانشناسی شناختی درصدد توضیح بازدارندگی و شکست آن است. این نظریه بر خلاف نظریه «بازیگر خردمند عقلانی» بر این باور است که بازیگران در شرایط انتخاب میان «دستاوردهای بیشتر»، ریسک‌گریز^۳ بوده و در شرایط مواجهه با «باخت بیشتر» ریسک‌پذیر^۴ هستند (Berejikian, 1997: 795).

در نظریه چشم‌انداز وضعیت موجود به‌عنوان یک سوگیری روانی و ذهنی در نظر گرفته می‌شود که در آن کارگزار درگیر تصمیم فعال نمی‌شود، به‌عبارت دیگر در شرایط بازدارندگی اگر هر دو بازیگر تمایل روانی به حفظ وضع موجود داشته باشند، میان آنها همکاری شکل خواهد گرفت، در این شرایط هر دو بازیگر متوسل به اقدامات ریسک‌گریز در تداوم حفظ وضع موجود خواهند شد، نتیجه چنین حالتی ایجاد بازدارندگی دوجانبه و یا همان بازدارندگی کامل خواهد بود (Sorenson, 2022).

تأکید بر «نتایج غیرقابل انتظار تهدیدات بازدارنده»، یکی از مفاهیم مهم نظریه چشم‌انداز است، به این معنا که در بازدارندگی عقلانی اعتبار تهدیدات دولت بازدارنده می‌تواند از اعتبار بسیار زیاد تا اعتبار بسیار کم در نظر گرفته شود و میزان این اعتبار بسته به محاسبه دولت مهاجم

---

1. Rationality and Credibility
2. Prospect Theory
3. Risk Averse
4. Risk Acceptant

از هزینه اقدام دارد، بنابراین دولت بازدارنده باید به صورت هوشمندانه‌ای از طریق دستکاری ادراکات دولت مهاجم هزینه‌های حمله را در محاسبات این دولت افزایش دهد، این در حالی است که در نظریه چشم‌انداز به‌عنوان یک نظریه شناختی گاهی تهدیدات معتبر نیز می‌توانند چارچوبی از ضرر و زیان را برای دولت هدف ایجاد کنند و اتفاقاً وی را به سمت پذیرش ریسک سوق دهند که این به معنای تأکید بر نتایج غیرقابل انتظار تهدیدات بازدارنده در نظریه چشم‌انداز است (Berejikian, 2002: 169-171).

در تحلیل حمله اسرائیل به ایران و شکست بازدارندگی مطابق با این نظریه باید بیان کرد که اگر رهبران اسرائیل از حمله به ایران در انتظار سود بیشتر بودند و یا خود را در چارچوب و یا محدوده سود^۱ درک می‌کردند، از حمله صرف‌نظر کرده و حفظ وضع موجود را انتخاب می‌کردند، درحالی‌که وقوع حمله نشان می‌دهد که رهبران این رژیم به‌عنوان دولت مهاجم خود را در محدوده باخت^۲ می‌دانستند، بنابراین اقدام به ریسک کرده و حمله نظامی را در دستور کار خود قرار داده‌اند، چراکه طبق نظریه چشم‌انداز بازدارندگی زمانی کارآمد و باثبات است که هر دوی دولت‌ها خود را در محدوده سود ببینند و زمانی به شکست نزدیک می‌شود که هریک از آنها و یا هر دوی آنها خود را در محدوده ضرر و باخت بدانند، به عبارت دیگر هنگامی که دولت‌ها در محدوده سود هستند، اقدام به ریسک نمی‌کنند، حتی اگر احتمال دهند برهم زدن وضع موجود به آنها سود بیشتری می‌دهد (Levy, 1996: 179).

طبق نظریه چشم‌انداز اگر ارزش وضعیت موجود برای اسرائیل به‌عنوان دولت مهاجم مثبت باشد، این دولت به اقدامات ریسک‌گریز و اگر در نزد رهبران این کشور ارزیابی از وضعیت موجود منفی باشد، اقدامات ریسک‌پذیر در دستور کار قرار می‌گیرد. این ایده در نظریه «سودمندی مورد انتظار»^۳ نیز وجود دارد، به این معنا که همان میزان که ارزش ادامه وضعیت موجود رو به کاهش رود، مفیدیت مورد انتظار اقدام نکردن نیز رو به کاهش می‌رود و چالشگر اقدام کردن را به اقدام نکردن ترجیح می‌دهد (Carlson & Dacey, 2006: 185-190). طبق این دیدگاه رهبران اسرائیل در انتخاباتشان مبنی بر حمله نظامی به ایران، به دستاوردی که نصیبشان می‌شود دقت ندارند، بلکه به انحرافات که در وضعیت موجود است، نگاه می‌کنند. بنابراین ثبات بازدارندگی به این بستگی دارد که بازیگران چگونه وضع موجود را ارزیابی و درک می‌کنند.

---

1. Gains Frame
2. Losses Frame
3. expected utility

۵.۴. شکست بازدارندگی در روابط ایران و اسرائیل از منظر امنیت هستی‌شناسانه^۱ (هویت)

از منظر رهیافت‌های معناگرایانه، گاهی شکست بازدارندگی می‌تواند از منظر تلاش دولت‌ها در حفظ امنیت هویتی‌شان تعبیر شود، به این معنا که آنها علی‌رغم خطرهای ناشی از شکست بازدارندگی و ریسک هزینه‌های آغاز جنگ به سبب تأمین امنیت هویتی‌شان متوسل به روتین‌های خطرناک از جمله حمله نظامی می‌شوند، در این حالت حفظ امنیت هویتی بر ضرورت بقا و امنیت ملی غلبه پیدا می‌کند (Mitzen, 2006: 365).

امنیت هویتی مفهومی از امنیت است که تحقق آن هویت یک دولت را تأیید می‌کند، این مفهوم ناظر بر این نکته است که یک دولت چگونه خود را می‌بیند و اینکه چگونه می‌خواهد دیگران او را ببینند (Jones, 2025: 15). از نظر استیل در اینجا درک این نکته اهمیت دارد که چگونه حفظ هویت خود در مقابله و مواجهه با یکدیگر تهدیدساز ساخته می‌شود، بنابراین گاهی اوقات حفظ امنیت هویتی بسیار خطرناک و فاجعه‌بار است و نقش بسیار مهمی در ایجاد جنگ و شکست بازدارندگی میان دولت‌ها دارد (Steele, 2008: 2-3).

طبق این دیدگاه دولت‌ها از طریق روایت‌هایی که به اقدامات سیاست خارجی آنها جان می‌بخشد، به دنبال حفظ و تثبیت خودانگاره‌های پایدار^۲ هستند، بنابراین توسل دولت‌ها به روتین‌های خطرناک را می‌توان در جهت حفظ این خودانگاره‌ها تعبیر کرد (Lupovici, 2016: 5). از این منظر حمله اسرائیل به ایران را می‌توان توسل این بازیگر به روتین‌های خطرناک جهت حفظ امنیت هویتی دانست، فارغ از آنکه با حملات انتقام‌جویانه ایران، امنیت فیزیکی این رژیم با خطر مواجه شود. در اینجا عمل شکست بازدارندگی منبعی برای عزت نفس غرور و حفاظت از امنیت هویتی کنشگر (اسرائیل) محسوب می‌شود. البته که از این منظر، اقدامات دولت ج.ا.ایران در جهت حفظ امنیت هویتی خود به‌عنوان یک دولت حامی جنبش‌های عدالت‌خواه و رهایی‌بخش که در قالب اقدامات حمایتی از فلسطین و یا حزب ا.ل. لبنان تجلی می‌یابد، می‌تواند به‌عنوان روتین‌های خطرناکی برای رهبران اسرائیل تفسیر شود که به خطر افتادن امنیت هویتی آنها منجر می‌شود.

۶.۴. شکست بازدارندگی در روابط ایران و اسرائیل از منظر نظریه چرخش قدرت

طبق نظریه چرخش قدرت، رهبران هر یک از دولت‌ها با مقایسه توانمندی‌های انفرادی خود با سایر دولت‌ها می‌توانند موقعیت خود را به‌عنوان «دولت پیشینه‌ساز قدرت»، «از دست‌دهنده»

---

1. Ontological Security
2. Consistent self-Concepts

قدرت» و یا «حفظ‌کننده قدرت»، ارزیابی کنند. در این نظریه بر تفاوت قدرت میان بازیگر الف و ب از طریق مقایسه قدرت ملی آنها و میزان نرخ رشد تأکید می‌شود، تأکید بر قدرت نسبی بازیگر الف در مقایسه با بازیگر ب، نه بر اساس میزان سهم قدرت بازیگر الف در کل نظام بین‌الملل که متشکل از بازیگران بی‌شماری است (Tessman & Chan, 2004: 143-144).

در نظریه چرخش قدرت با یک منحنی صعود و افول قدرت دولت‌ها با چهار نقطه عطف^۱ مواجهیم: نقطه عطف اول^۲ که مرحله افزایش قدرت یک دولت است، نقطه بالایی قدرت^۳، نقطه عطف دوم (روند رو به کاهش قدرت) و نقطه عطف پایینی^۴ که یک دولت به لحاظ میزان قدرت در ضعیف‌ترین شکل خود قرار دارد. هریک از این نقاط عطف، نقاط کانونی^۵ هستند که در آنها سیاست خارجی دولت‌ها به‌خاطر احساسات متفاوت عدم اطمینان و یا اضطراب ناشی از افزایش و یا کاهش قدرت کاملاً تحت تأثیر قرار می‌گیرد، بنابراین در هریک از این نقاط کانونی خطر اقدام به جنگ به‌سبب افزایش ریسک‌پذیری رهبران زیاد می‌شود (Doran, 1989, 1991).

شایان ذکر است که ماهیت فشارهای روانی رهبران از جمله تحمل ریسک آنها در نقاط کانونی مختلف متفاوت است و این تحمل ریسک بسته به این است که آنها خود را در چرخه قدرت در حیطة برد (نقطه کانونی اول و نقطه بالایی) و یا در حیطة از دست دادن «نقطه عطف دوم» تلقی کنند. بنابراین رهبرانی که از نقطه بالایی به سمت نقطه کانونی دوم حرکت می‌کنند، در حیطة باخت هستند و رهبرانی که از نقطه کانونی اول به سمت نقطه بالایی در حرکت هستند، در حوزه به‌دست آوردن یا برد قرار دارند (Tessman & Chan, 2004: 131-134). همچنین رهبری که در نقطه عطف دوم قرار دارد و در معرض ضعیف شدن است، ممکن است اقدام به جنگ پیشگیرانه جهت مقابله با ضعیف شدن خود کند و رهبری که در انتهای نقطه پایینی است، سیاست صبر کردن و انتظار را برای بهبود وضعیت خود به هرگونه جنگی ترجیح می‌دهد.

مطابق با این دیدگاه می‌توان دو تفسیر را در مورد علت حمله اسرائیل به ایران بیان کرد. تفسیر اول آنکه تهاجم اسرائیل به ایران را ناشی از ادراک رهبران این کشور از در افول بودن قدرت نسبی اسرائیل (برای مثال حرکت از نقطه بالایی منحنی به سمت نقطه عطف دوم و یا نقطه عطف دوم به سمت نقطه پایینی منحنی)، نسبت به سایر کشورهای منطقه از جمله ایران دانست که در چنین شرایطی اقدامات تهاجمی با پذیرش ریسک بالا معنا پیدا می‌کند. در تفسیر دوم می‌توان این‌گونه بیان کرد که رهبران اسرائیل خود را در نقطه بیشینه منحنی قدرت، درک

1. Inflection
2. First Inflection
3. High Point
4. Low Point
5. Critical Point

می‌کنند و برای باقی ماندن در این نقطهٔ بیشینهٔ قدرت، در محاسبهٔ مزیت تدافع/تهاجم، به تهاجم وزن بیشتری می‌دهند و با متوسل شدن به اقدامات تهاجمی با ریسک بالا، به وقوع جنگ و در نهایت شکست بازدارندگی منجر می‌شوند.

۵. تجزیه و تحلیل

۱.۵. نقش هریک از بازیگران، نوع منازعه و ماهیت بازدارندگی، راهبرد مورد استفاده در موضوع مورد بررسی نقش دولت ایران نقش دولت مدافع و نقش اسرائیل نقش مهاجم تعریف می‌شود. از سوی دیگر منازعهٔ ایران و اسرائیل یک منازعهٔ متقارن^۱ است، به این معنا که هر دو طرف در جریان درگیری از ابزارهای متعارف و متقارنی استفاده کرده‌اند (Huth, 1999: 29). این بازدارندگی یک بازدارندگی یکجانبه^۲ است. در این نوع از بازدارندگی ما با یک بازیگر مهاجم و یا چالشگر و یک بازیگر مدافع و خواهان حفظ وضع موجود مواجهیم. اما در بازدارندگی دوجانبه^۳ هر دو بازیگر نقش مهاجم را بازی می‌کنند و خواهان تغییر در وضعیت موجودند (Lawson, 2013: 152).

میان بین ایران و اسرائیل همچنین از دو نوع «بازدارندگی عمومی»^۴ و «بازدارندگی فوری»^۵ نوع دوم از بازدارندگی وجود دارد. در بازدارندگی عمومی فقط تهدید وجود دارد و خطر حملهٔ فوری وجود ندارد (Huth & Russet, 1988: 30). درحالی‌که در بازدارندگی فوری تلاش‌های فوری کوتاه‌مدت برای جلوگیری از حمل G خاص و قریب‌الوقوع که طی یک بحران میان دو بازیگر رخ می‌دهد، وجود دارد. در بازدارندگی فوری یکی از طرفین درگیر رقابت، به‌طور جدی خواهان حمله به طرف دیگر است، از نظر مورگان وقوع بازدارندگی فوری به معنای آن است که بازدارندگی عمومی قبلاً شکست خورده است (Morgan, 1983).

به باور این پژوهش در این منازعه همچنین راهبرد استفاده از عملیات نظامی محدود در راستای اهداف محدود استفاده شده است. از نظر پال در این وضعیت مهاجم به‌دنبال به‌دست آوردن اهداف نظامی و سیاسی محدودی است و از ابزارهای نظامی محدودی نیز استفاده می‌کند که این خود خطر واکنش قوی مدافع را کاهش می‌دهد، این راهبرد از طریق عملیات نظامی محدود به‌دنبال تضمین مذاکرات آینده به نفع مهاجم است (Paul, 1994: 24).

-
1. Symmetric Conflict
  2. Unilateral Deterrence
  3. Mutual Deterrence
  4. General Deterrence
  5. Immediate Deterrence

۲.۵. نقش متحدان

در بازدارندگی میان بین ایران و اسرائیل نقش متحدان برای هر دو طرف بسیار مهم و جزو عوامل تشدیدکننده است. حمایت متحد^۱ (حمایت آمریکا از اسرائیل) از دو جنبه می‌تواند موجب تقویت انگیزه مهاجم در حمله شود: اول آنکه مهاجم بالقوه از حمایت یک قدرتمند مطمئن باشد، دوم آنکه بداند که دولت مدافع، متحد قوی ندارد (نبود متحد قوی برای ایران)، چراکه نداشتن متحد قوی می‌تواند قدرت انتقام‌جویانه مدافع را پایین آورد و انگیزه مهاجم را برای حمله بیشتر کند (Paul, 1994: 31). از نظر اسمیت تصمیم چالشگر برای ایجاد جنگ و بر هم زدن بازدارندگی علیه دولت بازدارنده‌ای که دارای متحدان غیرقابل اتکایی است، بسیار زیاد است (Smith, 1996).

بنابراین اتحادها دارای تأثیر دوگانه‌ای بر موفقیت یا شکست بازدارندگی هستند (Longlois, 2012: 148). از نظر لیدز نتایج بازدارندگی به ماهیت و نوع متحدان بستگی دارد، اتحادهای دفاعی با محوریت دولت بازدارنده به بازداشتن مهاجم می‌انجامد و اتحادهای تهاجمی با محوریت دولت مهاجم و چالشگر و با تشویق تهاجم بازدارندگی را با شکست مواجه می‌کند (Leeds, 2003).

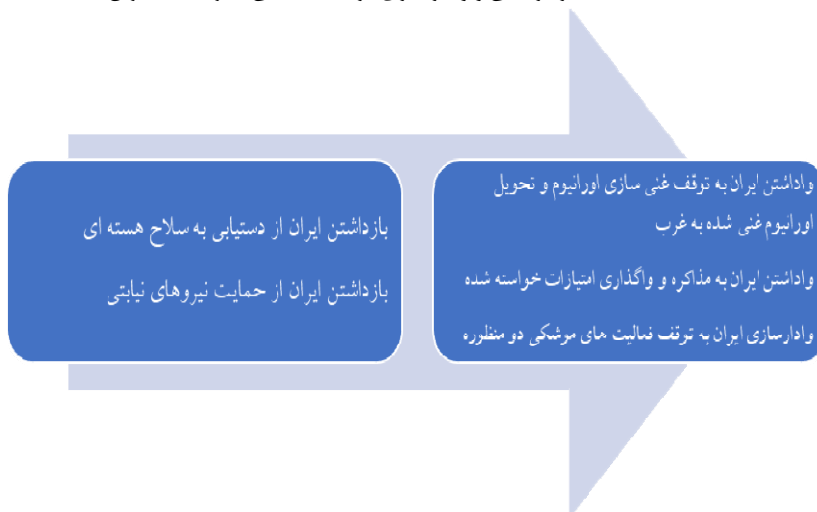
۶. نتیجه

در مبحث پایانی با استفاده از یافته‌های پژوهش، به بررسی سناریوهای مختلفی که دولت ج.ا.ایران می‌تواند با وضعیت پیش‌آمده مواجهه کند و مانع از حملات نظامی بعدی شود، پرداخته می‌شود. پیش از پرداختن به این سناریوها در مقام نتیجه‌گیری باید گفت که دولت ایران از طریق حمله نظامی در کنار بازداشتن از انجام اقدامات خاص، «هدف وادارسازی»^۲ نیز قرار گرفته است. به‌طور کل در ادبیات بازدارندگی اجبار توسط یک بازیگر بر بازیگر دیگر می‌تواند به دو وجه مثبت یعنی «واداشتن» و منفی یعنی «بازدارندگی» اعمال شود، در فرایند وادارسازی بازیگر «الف» از طریق افزایش هزینه‌های یک انتخاب و یا سیاست خاص بازیگر «ب» را وادار می‌کند که تن به خواسته‌های او دهد (Lebow & Stein, 1990: 350). در مورد مطالعه به‌نظر می‌رسد ایران در کنار اجبار به انجام اقدامات خاص در حوزه‌های (موشکی، هسته‌ای و جنگ‌های نیابتی) مورد وادارسازی نیز قرار گرفته است.

---

1. Alliance Support
2. Compliance

شکل ۵. ابعاد بازدارندگی و وادارسازی در حمله نظامی اسرائیل به ایران

منبع: یافته‌های تحقیق

در نتایج تحقیق و در شکل زیر به ارائه سه سناریو برای دولت ج.ا.ایران در مواجهه با وضعیت شکست بازدارندگی و همچنین پیشگیری از وقوع حملات بعدی مطرح می‌شود:

-سناریوی خروج از توافقات و قواعد بین‌المللی (ایجاد بازدارندگی هسته‌ای): در این سناریو دولت ایران برای مواجهه با وضعیت پیش آمده می‌تواند با خروج از هرگونه توافق و قواعد بین‌المللی از جمله خروج از معاهده منع تکثیر سلاح‌های اتمی (ان.پی.تی) الگوی کره شمالی را دنبال کند و با پیوستن به کشورهای دارنده سلاح هسته‌ای، بازدارندگی متعارف را به بازدارندگی هسته‌ای تبدیل می‌کند و مانع از شکست بازدارندگی و حملات آتی مهاجم می‌شود. از منظر نظریه بازدارندگی کلاسیک وجود سلاح‌های هسته‌ای میان دو بازیگر جنگ را به بدترین نتیجه ممکن تبدیل می‌کند و با فرض عقلانی بودن بازیگران جنگ نسبت به سازش و حفظ وضع موجود دارای مطلوبیت بسیار کمتری می‌شود (Waltz, 1988: 626). از نظر مورگان بازدارندگی هسته‌ای دارای اعتبار بسیار بیشتری برای تداوم وضع موجود و نبود درگیری است (Morgan, 2003: 133):

-سناریوی تقویت اعتبار تهدیدات بازدارنده و تقویت بیش از پیش توانمندی‌های دفاعی و موشکی به صورت توأمان (تقویت بازدارندگی متعارف): از نظر پارک اگر بازیگر بازدارنده در موقعیت تدافعی ضعیفی قرار داشته باشد، بازیگر مهاجم به این ارزیابی می‌رسد که هزینه‌های حمله بسیار کمتر از دستاوردهای آن است و احتمال پیروزی در جنگ بالاست (Park, 2023).

بنابراین در این سناریو ایران به سمت داشتن سلاح هسته‌ای حرکت نمی‌کند، اما قدرت موشکی و اعتبار تهدیدات (شرط لازم برای موفقیت بازدارندگی) خود را بیش از پیش تقویت می‌کند؛ -سناریوی انجام اقدامات اعتمادساز: در این سناریو دولت ایران برای اعتمادسازی هر چه بیشتر تمامی فعالیت‌های هسته‌ای و برنامه دفاع موشکی^۱ خود را متوقف می‌سازد. در همین زمینه گروهی از نظریه‌پردازان بر این باورند که دفاع موشکی و توانمندی‌های متعارف ایران به اندازه کافی برای ایجاد بازدارندگی دوجانبه مطمئن و ایدئال کارآمد نیست، چراکه به مانند سلاح‌های هسته‌ای واجد ویژگی تضمین تخریب متقابل^۲ نیست، بنابراین وجود این سلاح‌ها صرفاً معمای امنیتی را تشدید می‌کند و موجب مسابقه تسلیحاتی و شکست بازدارندگی و اقدام به جنگ می‌شود (Kim & Kim, 2020: 510). در همین زمینه جرویس در نظریه معمای امنیت خود به دو نکته در تشدید معمای امنیتی میان دولت‌ها اشاره می‌کند: اول آنکه آیا ماهیت تدافعی سلاح‌ها از تهاجمی بودن آن قابل تمایز است؟ و دیگر آنکه آیا تهاجم نسبت به تدافع دارای سود بیشتری است؟ از نظر جرویس اگر پاسخ به هر دو پرسش مثبت باشد به این معنا که ماهیت تدافعی و تهاجمی سلاح‌ها قابل تمایز نباشد و تهاجم نسبت به تدافع دارای سود و دستاوردهای بیشتری باشد، آن هنگام معمای امنیت به صورت جدی میان دولت‌های درگیر بازدارندگی اتفاق خواهد افتاد، به این معنا که مسابقه تسلیحاتی میان آنها تشدید شده و در نهایت بازدارندگی با وقوع حمله نظامی منجر به شکست می‌شود (Jervis, 1978). از این منظر می‌توان گفت که اگر رهبران اسرائیل سلاح‌های موشکی ایران را دارای ماهیتی تهاجمی درک کنند (شرط اول) و همچنین این رهبران مزایای حمله را بیش از خسارات ناشی از آن محاسبه کنند (شرط دوم)، شکست بازدارندگی اتفاق می‌افتد.

تعارض منافع

نویسندگان اعلام می‌کنند که تعارض منافع وجود ندارد و تمام مسائل اخلاق در پژوهش را که شامل پرهیز از سرقت ادبی، انتشار و یا ارسال بیش از یک بار مقاله، تکرار پژوهش دیگران، داده‌سازی یا جعل داده‌ها، منبع‌سازی و جعل منابع، رضایت ناآگاهانه سوژه یا پژوهش‌شونده، سوءرفتار و غیره می‌شوند، به‌طور کامل رعایت کرده‌اند.

سپاسگزاری

نویسندگان مراتب قدردانی خود را نسبت به دست‌اندرکاران فصلنامه سیاست به‌ویژه سردبیر محترم و مدیر اجرایی مجله، اعلام می‌دارند.

1. Missile Defense (MD)
2. Mutual assured destruction

References

- Berejikian, J. (1997). The gains debate: Framing state choice. *American Political Science Review*, 91(4):789-805. doi:10.2307/2952164.
- Berejikian, J. (2002). A Cognitive Theory of Deterrence. *Journal of Peace Research*, 39(2), 165-183. <https://doi.org/10.1177/0022343302039002002>.
- Burton, E. M., Haggard, S., Lake, D. A., & Victor, D. G (2017). The Behavioral Revolution and International Relations. *International Organization*, 71(S1), S1–S31. <http://www.jstor.org/stable/44651962>.
- Carlson, L. J., & Dacey, R. (2006). Sequential Analysis of Deterrence Games with a Declining Status Quo. *Conflict Management and Peace Science*, 23(2), 181–198. <http://www.jstor.org/stable/26275267>.
- Doran, Ch (1989). System disequilibrium, foreign policy role, and the power cycle: Challenges for research design, *Journal of Conflict Resolution*, 33 (3): 371-401.
- Doran, Ch (1991). *Systems in crisis: New imperatives of high politics at century's end*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Ellsberg, D (1959). Recurrent objections to the minimax strategy: Rejoinder. *The Review of Economics and Statistics*, 41(1), 42–43. <https://doi.org/10.2307/1925457>.
- Freedman, L (2003). *Deterrence*. Cambridge: Polity.
- Javadi Arjmand, M and A Moini, (2023), The Drivers of Change in the Middle East Security Environment and the Future of Iran's Security, *Political Quarterly*, 53 (2), 215-235. 10.22059/jpq.2023.343868.1007964. {In Persian} .
- George, A, and R Smoke (1974). *Deterrence in American Foreign Policy: Theory and Practice*. New York: Columbia University Press.
- Haas, E (1953). The Balance of Power: Prescription, Concept, or Propaganda. *World Politics*, 5(4), 442-477. doi:10.2307/2009179.
- Haffa, R. P. (2018). The Future of Conventional Deterrence: Strategies for Great Power Competition. *Strategic Studies Quarterly*, 12(4), 94–115. <https://www.jstor.org/stable/26533617>.
- Huth, P., & Russett, B. (1988). Deterrence Failure and Crisis Escalation. *International Studies Quarterly*, 32(1), 29–45. <https://doi.org/10.2307/2600411>.
- Huth, P, and B Russett. (1990). Testing Deterrence Theory. *World Politics*, 42 (4): 466-501.

- Huth, P. K. (1999). Deterrence and international conflict: Empirical findings and theoretical debates. *Annual Review of Political Science*, 2: 25-48.
- Jervis, R. (1982). Deterrence and Perception. *International Security*, 7(3), 3–30. <https://doi.org/10.2307/2538549>.
- Jervis, Robert (1978) Cooperation under the security dilemma. *World Politics*, 30(2): 167–214
- Jones, Lewis- R. (2025). Addressing Humanity's failure to establish Existential Security. *Journal of International Political Theory*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/17550882251342390>.
- Kim, J., & Kim, W. (2020). Simulation analysis on the effectiveness of missile defense. *Journal of Peace Research*, 58(3), 510-522. <https://doi.org/10.1177/0022343319898714>.
- Kroenig, M. (2013). Nuclear superiority and the balance of resolve: Explaining nuclear crisis outcomes. *International Organization*, 67(1), 141–171. <https://doi.org/10.1017/S0020818312000367>.
- Langlois, C. C. (2012). Power and Deterrence in Alliance Relationships: The Ally's Decision to Renege. *Conflict Management and Peace Science*, 29(2), 148–169. <http://www.jstor.org/stable/26275323>.
- Lawson, F. (2013). Back to the Future in the Study of Deterrence. *St Antony's International Review*, 9(1), 144–156. <http://www.jstor.org/stable/26229107>.
- Lebow, RN (2017). Deterrence. In: Cavity MD and Mauer V (eds) *The Routledge Handbook of Security Studies*. 2nd edn. Abingdon, Oxon and New York: Routledge.
- Lebow, R. N., & Stein, J. G. (1990). Deterrence: The Elusive Dependent Variable. *World Politics*, 42(3), 336–369. <https://doi.org/10.2307/2010415>.
- Lebow, R., & Stein, J. (1989). Rational Deterrence Theory: I Think, Therefore I Deter. *World Politics*, 41(2), 208-224. doi:10.2307/2010408.
- Lebow, R. (2005). Deterrence: Now and Then. *Journal of Strategic Studies*, 28 (5): 765-773. <https://doi.org/10.1080/01402390500393852>.
- Leeds, B A. (2003). Do alliances deter aggression? The influence of military alliances on the initiation of militarized interstate disputes. *American Journal of Political Science*, 47(3): 427–39. <https://doi.org/10.2307/3186107>.
- Levy, J. (1996). 'Loss Aversion, Framing, and Bargaining: The Implications of Prospect Theory for International Conflict', *International Political Science Review*, 17(2): 179-195.

- Lupovici, A (2016). *The Power of Deterrence: Emotions, Identity, and American and Israeli Wars of Resolve*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lupovici, A. (2010). The Emerging Fourth Wave of Deterrence Theory— Toward a New Research Agenda. *International Studies Quarterly*, 54(3), 705–732. <http://www.jstor.org/stable/40931133>.
- Mälksoo, M. (2021). A ritual approach to deterrence: I am, therefore I deter. *European Journal of International Relations*, 27(1), 53-78. <https://doi.org/10.1177/1354066120966039>
- Maurer, J. H. (1995). *The outbreak of the First World War: Strategic planning, crisis decision making, and deterrence failure*. Praeger.
- Mitzen, J (2006). Ontological security in world politics: state identity and the security dilemma. *European Journal of International Relations*, 12(3): 341–370. <https://doi.org/10.1177/1354066106067346> .
- Morgan, PM (2003). *Deterrence Now*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Morgan, P. (1983) *Deterrence: A Conceptual Analysis*. Beverly Hills, Calif.: Sage.
- Osinga, T (2019). Explaining deterrence failure under power parity. https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/perspectives/PE200/PE295/RAND_PE295.pdf
- Park, H.-R. (2023). The Necessity to Discuss ‘Deterrence Failure’ Regarding North Korea’s Nuclear Threat. *International Studies*, 60(1), 67-90. <https://doi.org/10.1177/00208817231154389>.
- Paul, T. (1994). *Asymmetric Conflicts: War Initiation by Weaker*. Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/CBO9780511598746
- Paul, T. (2016). Self-deterrence: Nuclear weapons and the enduring credibility challenge. *International Journal*, 71(1), 20–40. <http://www.jstor.org/stable/44631165>.
- Payne, K. B. (2001). *The fallacies of cold war deterrence and a new direction*. University Press of Kentucky.
- Powell, R. (2015). Nuclear Brinkmanship, limited war, and military power. *International Organization*, 69(3), 589–626. <https://www.jstor.org/stable/24758314>.
- Quackenbush, S. L. (2011). Deterrence theory: where do we stand? *Review of International Studies*, 37(2), 741–762. <http://www.jstor.org/stable/23024618>.

- Quackenbush, S L (2006) National missile defense and deterrence. *Political Research Quarterly* 59(4): 533–541. DOI:10.1177/106591290605900403.
- Russet, B. (1963). *The Calculus of Deterrence*. *Journal of Conflict Resolution*. 7(2): 97-109.
- Rasooli Saniabadi, E (2025). A Typology of the Behavior of Nuclear Weapon States in relation to Deterrence, with an emphasis on Israel's Deterrence Strategies against Islamic Republic of Iran. *Quarterly Journal of Foreign Relations*, 17 (1), 31-56. 10.22034/fr.2025.492762.1611 (In Persian).
- Schelling, T. C. (1960, 1980). *Strategy of conflict*. Harvard University Press .
- Schelling, T. C. (1966). *Arms and influence*. Yale University Press.
- Skyrms, B. (2000). Game Theory, Rationality and Evolution of the Social Contract. *Journal of Consciousness Studies*. 7 (1-2): 269-284.
- Smith, A. (1996). To intervene or not to intervene. *Journal of Conflict Resolution*, 40(1): 16–40.
- Snyder, G. H. (1961). *Deterrence and defense: Toward a theory of national security*. Princeton University Press.
- Sörenson, Karl (2017) Comparable deterrence – target, criteria and purpose, *Defence Studies*, 17:2, 198-213, DOI: 10.1080/14702436.2017.1321468
- Sörenson, K. (2022). Prospects of Deterrence: Deterrence Theory, Representation and Evidence. *Defence and Peace Economics*, 35(2), 145–159. <https://doi.org/10.1080/10242694.2022.2152956>.
- Steele B (2008). *Ontological Security in International Relations: Self-Identity and the IR State*. London, Routledge & CRC Press.
- Tessman, B. F., & Chan, S. (2004). Power Cycles, Risk Propensity, and Great-Power Deterrence. *The Journal of Conflict Resolution*, 48(2), 131–153. <http://www.jstor.org/stable/3176247>.
- Twomey, C. P. (2010). *The military lens: Doctrinal difference and deterrence failure in Sino-American relations*. Cornell University Press.
- Waltz, K. (1979). *Theory of International Politics*. Boston: Addison
- Waltz, K. (1988). The Origins of War in Neorealist Theory. *Journal of Interdisciplinary History*, 18, 615-628. <https://doi.org/10.2307/204817>.
- Zagare, F. C., and D. M. Kilgour. (1993). Asymmetric deterrence. *International Studies Quarterly*, 37: 1-27.
- Zagare, F. C., and D. M. Kilgour. (2000). *Perfect deterrence*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Zagare, Frank, (1987). The Dynamics of Deterrence. Chicago, IL: University of Chicago Press.

COPYRIGHTS

©2023 by the University of Tehran. Published by the University of Tehran Press. This article is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

